

Změny ve zdanění mezd a platů od 1. ledna 2006

Zdroj: Mzdová účetní, č. 1/2006, str. 19 až 22, autor: Mgr. Petr Pelech

Obsah:

- Úvod
- Přehled změn ve zdanění od roku 2006
- Příklad

Úvod

Hlavním cílem poslední novely zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále "zákon"), je zvýšení stimulační účinnosti nízkopříjmových skupin obyvatelstva k udržení pracovního místa a v případě ztráty pracovního místa k posílení motivace při vyhledávání nového.

S účinností od 1. ledna 2006 dochází ke snížení sazby daně z příjmů fyzických osob ve dvou nejnižších příjmových pásmech, a to z 15 % na 12 % a z 20 % na 19 % při prodloužení (rozšíření) prvního pásma (o cca 10 %) na úkor pásma druhého. Současně dochází k nahrazení standardních nezdanitelných částek (odpočtů od daňového základu) nově zavedenými slevami na dani (pevně stanovenými odpočty od vypočtené daně na úrovni okolo 20 % dosavadního odpočtu od základu daně). Nové daňové slevy tak již nejsou závislé na výši příjmu a mohou daňovou povinnost nejvýše vynulovat. Obdobný krok byl již v menším rozsahu realizován počínaje rokem 2005 ve vztahu k daňovým úlevám na vyživované děti, kdy odpočet od základu daně byl nahrazen pevným odpočtem od daně (tj. slevou na dani) ve výši 6 000 Kč ročně (500 Kč měsíčně) na každé vyživované dítě. U tohoto odpočtu byla navíc zavedena možnost daňového bonusu (tj. tzv. záporné daně). Také proto musely být nové daňové slevy od roku 2006 zařazeny do nového § 35ba zákona, aby předcházely daňovému zvýhodnění na děti podle § 35c a § 35d zákona.

Při výpočtu daňové zálohy u zaměstnavatelů se nově zavedené slevy na dani podle § 35ba projeví již při srážce měsíční daňové zálohy z měsíční mzdy za leden 2006 (ve výši 1/12 z roční výše slevy), kromě slevy na manžela (manželku) bez vlastních příjmů nebo s vlastními příjmy do limitu 38 040 Kč, kde sleva (odpočet od daně) se provede až po skončení roku 2006 v rámci ročního zúčtování nebo v daňovém přiznání.

Přehled změn ve zdanění od roku 2006

- Nové tabulky pro výpočet daňové zálohy z měsíčního základu vycházejí z následujícího nového znění § 38h odst. 2 zákona: (2) Záloha ze základu pro výpočet zálohy, zaokrouhleného do 100 Kč na celé koruny nahoru a nad 100 Kč na celé stokoruny nahoru, za kalendářní měsíc činí:

Základ pro výpočet zálohy		Záloha	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	10 100	12 %	
10 100	18 200	1 212 Kč + 19 %	10 100 Kč
18 200	27 600	2 751 Kč + 25 %	18 200 Kč
27 600	a více	5 101 Kč + 32 %	27 600 Kč

- Základem pro výpočet daňové zálohy je obdobně jako dosud zdanitelný příjem snížený o sražené, popř. zaměstnancem uhrazené povinné pojistné sociální a zdravotní, avšak bez odpočtu nezdanitelných částek, které v měsíční podobě od roku 2006 již neexistují.
- Daňová záloha vypočtená podle této sazby, resp. zjištěná podle nových měsíčních tabulek, u většiny poplatníků s "Prohlášením poplatníka" nebude ještě konečnou sraženou zálohou. U těchto poplatníků se od vypočtené (zjištěné) zálohy odečtou částky měsíčních slev (§ 35ba) a dále příp. daňové zvýhodnění na děti § 35d, které je nadále buď slevou na dani (maximálně do nuly), nebo kombinací slevy na dani a daňového bonusu, popř. pouze daňovým bonusem (tj. pokud by záloha po odpočtu nových měsíčních slev byla již nulová).
- Měsíční výše nových slev na dani odvozená z roční výše slev na dani podle nového § 35ba zákona činí:
  - na poplatníka (základní) 600 Kč,
  - při pobírání částečného invalidního důchodu 125 Kč,
  - při pobírání plného invalidního důchodu 250 Kč,
  - u poplatníků s průkazem ZTP/P 800 Kč,
  - u poplatníka - studenta do 26 let věku (denní doktorské studium do 28 let věku) 200 Kč.
- Roční sleva daně na manželku (manžela) s vlastním příjmem v roce 2006 do 38 040 Kč bude činit 4 200 Kč a je-li manželka (manžel) navíc s průkazem ZTP/P, bude sleva daně činit 2násobek, tj. 8 400 Kč ročně. Tato sleva se uplatní až po skončení roku, v měsíčních daňových zálohách ji nelze uplatnit.

- Podmínky pro poskytování nových slev jsou v zásadě shodné, jako byly v roce 2005 podmínky pro přiznání nezdanitelné částky ve stejných situacích podle § 15 zákona. Např. sleva na poplatníka (základní) se nepřizná poplatníkovi, který je na počátku roku poživitelem starobního důchodu.
- V roce 2006 již nebudou žádné měsíční nezdanitelné částky od příjmu odečítány, a to ani v případě placení úroků z hypotečního úvěru nebo úvěru ze stavebního spoření na bytové potřeby. Novela zákona umožňuje uplatnění těchto úroků až po skončení roku 2006 ve skutečně zaplacené výši (měsíční nezdanitelné částky odvozené z předpokládané roční výše úroků v roce 2006 již nelze uplatnit).
- Všechny nezdanitelné částky ze základu daně podle znění § 15 zákona zbývající po novele jsou tak uplatnitelné až po skončení roku (tj. dary na vymezené účely, úroky z úvěrů na bydlení, příspěvky na penzijní připojištění, pojistné na soukromé životní pojištění a odborářské příspěvky).
- Daňové zvýhodnění na vyživované dítě v domácnosti se v roce 2006 poskytuje ve shodné výši jako v roce 2005, tj. 500 Kč měsíčně na dítě, a v 2násobné výši, tj. 1 000 Kč měsíčně na dítě s průkazem ZTP/P.
- Měsíční bonus se v roce 2006 přizná při měsíčním zdanitelném příjmu (zjednodušeně "hrubé mzdy") alespoň ve výši poloviny minimální mzdy vyhlášené k počátku roku 2006 pro zaměstnance odměňované měsíční mzdou, ale již bez přihlednutí k výjimkám uplatňovaným podle nařízení vlády č. 303/1995 Sb., o minimální mzdě, ve znění pozdějších předpisů, v roce 2005 při stanovení tzv. "modifikované mzdy" (krácení u poživatelů invalidního důchodu, při neodpracované době, při kratší pracovní době apod.). K počátku roku podle nařízení vlády č. 513/2005 Sb. minimální mzda činí 7 570 Kč a pro poskytnutí měsíčního daňového bonusu bude stačit částka poloviční, tj. 3 785 Kč. Maximální měsíční výše bonusu (2 500 Kč) i minimální výše (alespoň 50 Kč) zůstává beze změny.
- Okolnost, že nařízení vlády dále zvýšilo minimální mzdu k 1. červenci 2006, není pro poskytování daňového bonusu v průběhu roku rozhodná, neboť zákon vychází z výše minimální mzdy, resp. její poloviny, k počátku roku, po celý rok a ke změnám (navýšení) v průběhu roku nepřihlíží. Rovněž 6násobek minimální mzdy jako podmínka pro poskytnutí celoroční výše bonusu po skončení roku 2006 v ročním zúčtování nebo v daňovém přiznání bude vycházet z výše minimální mzdy platné k počátku roku 2006.
- Transformace dosavadních standardních nezdanitelných částek na slevy na dani, resp. na daňové záloze, znamenají u všech poplatníků potřebu vyplnění a podpisu nových vzorů "Prohlášení" (MFin 5457 - vzor č. 16) k 15. únoru 2006. Nový vzor je již uveřejněn na internetových stránkách Ministerstva financí a je k dispozici na finančních úřadech. Rovněž dosavadní potvrzení vydaná finančními úřady při souběhu invalidního a starobního důchodu a obdobná, znějící dosud na nezdanitelnou částku podle § 15 zákona, bude třeba obnovit tak, aby zněla na slevu na dani podle § 35ba zákona.
- U zaměstnance bez podepsaného Prohlášení a s úhrnem zdanitelného hrubého příjmu u zaměstnavatele do 5 000 Kč v měsíci platí nadále srážka konečné srážkové daně sazbou 15 %. Při vyšších příjmech nebo v případech, kdy srážkovou daň nelze ani z nízkých příjmů použít (např. odměny členů statutárních orgánů právnické osoby), se nadále sráží daňová záloha v režimu "tabulka, nejméně 20 % ze základu pro výpočet zálohy". Daňová záloha podle nové měsíční tabulky činí více než 20 % při základu 31 100 Kč a vyšším.

Přemýšlivý čtenář může vznést dotaz, pro koho jsou v tabulkách uvedeny hodnoty měsíční zálohy na daň při základu 5 000 Kč a nižším, jestliže záloha na daň činí pro tyto hodnoty 600 Kč a méně a základní sleva odečítaná poplatníkovi s podepsaným "Prohlášením" od zálohy je právě 600 Kč měsíčně a u poplatníka bez podepsaného "Prohlášení" se použije z nízkých částek srážková daň 15 % anebo z vyšších "tabulka, nejméně 20 %". Prakticky se tyto nízké částky uvedené v měsíční tabulce sráží v roce 2006 zaměstnanci s podepsaným "Prohlášením", který je poživitelem starobního důchodu od počátku roku 2006 a nemá jiné slevy (např. souběh starobního a plného invalidního důchodu).

Příklad

Zaměstnanec uplatňuje tři vyživované děti v domácnosti (starobním důchodcem k počátku roku není). Manželka je výdělečně činná, ale děti neuplatňuje. Podle § 35ba zákona manželka uplatňuje pouze slevu daně na poplatníka ("základní na sebe"), částečný ani plný invalidní důchod nepobírá, průkaz ZTP/P nemá, ani není studentem do 26 let věku.

Měsíční příjem zaměstnance (po odpočtu případně od daně osvobozených částek) činí v měsíci A (např. za leden 2006) 11 000 Kč, za měsíc B (např. za únor 2006) 18 000 Kč a za měsíc C (např. za březen 2006) jen 4 000 Kč (jde o částku která dosahuje, a v tomto případě dokonce přesahuje, polovinu minimální mzdy, tj. 3 785 Kč) např. z důvodu nemoci po část měsíce.

Model výpočtu daňové zálohy (dále "záloha")

Údaje v Kč	Za měsíc A	Za měsíc B	Za měsíc C
Příjem (hrubá mzda)	11 000	18 000	4 000
Pojistné 12,5%	- 1 375	- 2 250	- 500
Základ pro výpočet zálohy	9 625	15 750	3 500
Zaokrouhlený základ na 100 Kč nahoru	9 700	15 800	3 500
Záloha před slevou a daňovým zvýhodněním (podle měsíčních tabulek)	1 164	2 295	420
Snížení o měsíční slevy podle § 35ba: - na poplatníka	600	600	600
Záloha před daňovým zvýhodněním na děti	564	1 695	0
Měsíční daňové zvýhodnění na 3 děti	1 500	1 500	1 500
Výsledkem je:			

Sleva na dani	- 564	- 1 500	0
Bonus k výplatě	936	0	1 500
Konečná záloha k sražení	0	195	0

Pokud je manželka zaměstnána a má přibližně stejný příjem jako manžel, nic nebrání tomu, aby si děti pro uplatnění daňového zvýhodnění rozdělili. Celkový příjem rodiny se nemění, ale je možné, že rozdělením dětí se nedostane ani jeden do daňového bonusu, který pak následně komplikuje výpočet v ročním zúčtování. Rozdělit si děti v domácnosti pro účely daně z příjmů je však pouze právem poplatníků, nikoliv povinností.

Nadále musí být u zaměstnavatele poskytujícího daňové zvýhodnění na děti předloženo potvrzení zaměstnavatele druhého z manželů, že na děti, resp. na určité dítě neuplatňuje daňové zvýhodnění. Toto potvrzení platí trvale (neobnovuje se každoročně), pokud nedojde ke změně.

Mgr. Petr Pelech

Zdroj: Mzdová účetní, č. 1/2006, str. 19 až 22